

**TÜRK YE CUMHUR YET
ANAYASA MAHKEMES**

B R NC BÖLÜM

KARAR

MUSTAFA TÜRKMEN BA VURUSU

(Ba vuru Numarası: 2020/2828)

Karar Tarihi: 21/6/2023

B R NC BÖLÜM

KARAR

Ba kan : Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler : Recai AKYEL
Yusuf evki HAKYEMEZ
Selahaddin MENTE
rfan F DAN
Raportör : Ça lar ÖNCEL
Ba vurucu : Mustafa TÜRKMEN (T.C. Kimlik No: 25540509820)
Vekili : Av. Serkan CENG Z

I. BA VURUNUN ÖZET

1. Ba vuru; tıbbi ihmal sonucu zarara u ranılması nedeniyle maddi ve manevi varlı ın korunması ve geli tirilmesi hakkının, yargılamanın makul sürede sonuçlandırılmaması nedeniyle de adil yargılanma hakkının ihlal edildi i iddialarına ili kindir.

2. Ba vurucu, kronik akci er hastalı ı (KOA) nedeniyle Bursa Prof. Dr. Türkan Akyol Gö üs Hastalıkları Hastanesinde (hastane) yatılı tedavi görmektedir. 31/10/2008 tarihinde hem ire E.K. tarafından ba vurucunun ve aynı odada tedavi gören di er iki hastanın damar yoluna enjektör ile ilaç tedavisi uygulanmı tır. 5/11/2008 tarihinde taburcu edilen ba vurucu 17/12/2008 tarihinde KOA nedeniyle yeniden hastaneye müracaat etmi , tahliller sonucunda kanında hepatit C virüsü bulundu u belirlenmi tir.

3. Ba vurucunun ikâyeti kapsamında Bursa Cumhuriyet Ba savcılı ı (Savcılık) tarafından ba latılan soru turmada Adli Tıp Kurumu (ATK) 3. htisas Kurulundan rapor alınmı tır. 11/2/2011 tarihli raporda; ba vurucunun 23/10/2008 ile 17/12/2008 tarihleri arasında hepatit C virüsü almı olabilece inin kabulü gerekti i, söz konusu olayda kullanılan enjektörle bu virüsün bula abilece i ancak ifadelere göre ba vurucu ile aynı odada tedavi gören H.Y.de kullanılan enjektörün ba vurucuya da kullanılmasına kar ın H.Y.de hepatit C virüsü bulunmaması sebebiyle H.Y.den ba vurucuya bu virüsün bula amayaca ı ifade edilmi tir. H.Ynin Savcılıkta alınan beyanında; sa lık görevlisinin aynı enjektörü odada bulunan üç ki iye de kullandı ını, hepatit C a ısı oldu u için kendisinin hasta olmadı ını beyan etti i görülmü tür. Soru turma neticesinde E.K. hakkında Bursa 3. Sulh Ceza Mahkemesinde (Ceza Mahkemesi) görevi kötüye kullanma ve taksirle yaralama suçlarından dava açılmı tır.

4. Ceza Mahkemesi, dosyanın Yüksek Sa lık urasına (ura) gönderilmesine karar vermi tir. uranın kararında; ba vurucunun taburcu edildi i 5/11/2008 tarihinde yapılan

tahlilinde kanında hepatit C bulundu u, bu ki i ile aynı odada tedavi gören H.Y.de hepatit C olmaması nedeniyle ba vurucunun virüsü ba ka ekilde almı olabilece i zira hastalı ın kuluçka süresinin altı ay oldu u belirtilerek günümüzdeki tıp uygulamalarında hastalara ortak enjektör ve i ne ucu uygulamasının bulunmaması nedeniyle ilgili ki iye kusur atfedilemeyece i vurgulanmı tır. Mahkeme, uranın kararında yer alan gerekçelerle E.K.nın beraatine karar vermi ancak anılan kararın temyiz incelemesinde davanın zaman a mı nedeniyle dü mesine hükmedilmi tır.

5. Öte yandan ba vurucu, somut olayda hizmet kusuru bulundu undan bahisle Bursa 1. dare Mahkemesinde (dare Mahkemesi) tam yargı davası açmı tır. dare Mahkemesi, ceza yargılamasında alınan raporlara atıfta bulunarak ba vurucunun hastalı ı ile sa lık hizmeti arasında illiyet ba ı bulunmadı ı gerekçesiyle 27/2/2014 tarihinde davanın reddine karar vermi tir. Ba vurucu temyiz dilekçesinde; ura kararına göre taburcu oldu u 5/11/2008 tarihinde hepatit C hastası oldu unun belirtildi ini ancak hastanenin kayıtlarında bu virüsün ilk kez 17/12/2008 tarihli tahlil sonucunda tespit edildi ini, ATK raporunda belirlenen tarihlerin ura kararı ile uyumlu olmadı ını, kaldı ki altı aylık kuluçka süresinin azami süre oldu unu ileri sürmü tür. Ba vurucu ayrıca H.Y.nin savcılık ifadesinde hepatit C hastalı ına kar ı a lı oldu unu beyan etti i dikkate alındı ında bu ki inin enjeksiyon i lemi sonucunda anılan hastalı a yakalanmamı olmasının da do al oldu unu vurgulamı tır. Danı tay Onuncu Dairesi (Daire) 20/11/2019 tarihinde kararın onanmasına karar vermi tir.

6. Ba vurucu, nihai hükmü 31/12/2019 tarihinde ö rendikten sonra 10/1/2020 tarihinde bireysel ba vuruda bulunmu tur.

II. DE ERLEND RME

A. Maddi ve Manevi Varlı ın Korunması ve Geli tirilmesi Hakkının İhlal Edildi ine İli kin İddia

7. Ba vurucu aynı enjektörün birden fazla ki iye kullanılmasının bir sonucu olarak hepatit C hastası oldu unu, bu hastalı ın ya am süresini ve kalitesini önemli ölçüde azaltma potansiyeli bulundu unu beyan etmi tir. Ayrıca tam yargı davasında ileri sürdü ü iddia ve itirazları gözetilmeden eksik ve hatalı bir karar verildi ini belirten ba vurucu, maddi ve manevi varlı ın korunması ve geli tirilmesi hakkının ihlal edildi ini ileri sürmü tür.

8. Ba vurucunun iddiaları maddi ve manevi varlı ın korunması ve geli tirilmesi hakkı kapsamında incelenmi tir.

9. Açıkça dayanaktan yoksun olmadı ı ve kabul edilemezli ine karar verilmesini gerektirecek ba ka bir neden de bulunmadı ı anla ılan maddi ve manevi varlı ın korunması ve geli tirilmesi hakkının ihlal edildi ine İli kin iddianın kabul edilebilir oldu una karar verilmesi gerekir.

10. Maddi ve manevi varlı ın korunması ve geli tirilmesi hakkı kapsamında hukuki sorumlulu u ortaya koymak adına adli ve idari yargıda açılacak tazminat davalarının makul derecede dikkatli ve özenli inceleme artını yerine getirmesi gerekmektedir. Derece mahkemelerinin bu tür olaylara İli kin yürüttükleri yargılamalarda Anayasa'nın 17. maddesinin gerektirdi i seviyede derinlik ve özenle bir inceleme yapıp yapmadıklarının ya da ne ölçüde yaptıklarının da Anayasa Mahkemesi tarafından de erlendirilmesi gerekmektedir. Zira derece mahkemelerinin bu konuda gösterdi i hassasiyet, yürürlükteki yargı sisteminin

daha sonra ortaya çıkabilecek benzer hak ihlallerinin önlenmesinde sahip olduğu önemli rolün zarar görmesine engel olacaktır (*Yasin Çıldır*, B. No: 2013/8147, 14/4/2016, § 57; *Tevfik Gayretli*, B. No: 2014/18266, 25/1/2018, § 32).

11. Di er taraftan belirtmek gerekir ki olayların oluşumuna ilişkin delillerin değerlendirilmesi öncelikle idari ve yargısal makamların görevidir. Aynı şekilde bavyuru dosyasında bulunan tıbbi bilgi ve belgelerden hareketle bilirkişilerin vardığı sonuçların doğruluğu hakkında fikir yürütmek Anayasa Mahkemesinin görevi değildir (*Mehmet Çolako lu*, B. No: 2014/15355, 21/2/2018, § 47). Ancak maddi ve manevi varlığının korunması ve geliştirilmesi hakkı kapsamında yerine getirmek zorunda olduğu usul yükümlülüklerinin somut olayda yerine getirilip getirilmediğinin nesnel bir şekilde değerlendirilmesi için ilgili anayasal kurallar bağlamında derece mahkemelerinin kendilerine tanınmış takdir yetkileri çerçevesinde hareket edip etmediklerinin denetlenmesi gerekir. Bu bağlamda müdahaleyi haklı göstermek için öne sürülen gerekçelerin ilgili ve yeterli olup olmadığı incelenmelidir (*Murat Atılgan*, B. No: 2013/9047, 7/5/2015, § 44).

12. Bavyurucunun ikâyetinin özü tıbbi müdahalede bulunan sağlık görevlisinin mesleki özen yükümlülüğünü yerine getirmemesi sebebiyle açtığı tam yargı davasının reddine ilişkinidir.

13. Somut olayda alınan ATK raporunda bavyurucudaki hepatit C tespitinin ilk kez 17/12/2008 tarihli tetkikte ortaya çıktığı ve aynı odada tedavi gören H.Y.nin hepatit C hastası olmaması nedeniyle bavyurucuya bu kişiden virüs bulağına ifade edilmiştir. Ceza yargılamasında dosyaya sunulan tura kararında ise bavyurucunun taburcu edildiği 5/11/2008 tarihinde yapılan tahlilinde kanında hepatit C bulunduğu, H.Y.de hepatit C olmaması nedeniyle bavyurucunun virüsü bulağına ekilde almış olabileceği zira hastalığın kuluçka süresinin altı ay olduğu belirtilmiştir.

14. Bavyurucu, ATK raporu ile tura kararı arasında hepatit C hastalığına ilişkin tespit hangi tarihte yapıldığına dair çelişki bulunduğunu, hastalığın altı aylık kuluçka süresinin azami bir süre olup hastalığın bu sürenin öncesinde de belirlenebileceğini ileri sürmüştür. Ayrıca H.Y.nin hepatit C hastalığına karşı aşı yapıldığını beyan etmesi nedeniyle bu kişinin enjeksiyon işlemi sonucunda anılan hastalığı yakalanmamasının da doğruluğu ifade etmiştir.

15. Bavyurucunun söz konusu iddialarını tura kararına itiraz ve temyiz dilekçelerinde ileri sürdüğü ancak derece mahkemelerinin kararlarında bu konuyla ilgili hiçbir gerekçeye yer verilmediği gözetildiğinde anılan iddianın yargılama makamları tarafından kararlaştırılmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda bavyurucudaki hepatit C tespitinin ilk olarak hangi tarihte yapıldığı konusunda ATK raporu ve tura kararı arasındaki çelişki giderilmemiştir, hastalığın bavyurucunun hastanede tedavi gördüğü süre içinde bulağına bulağı, hepatit C virüsünün belirlenmesi için öngörülen altı aylık kuluçka süresinin de ikenlik gösterme ihtimalinin olup olmadığı tartışılmamıştır. Bunun yanında H.Y.nin hastalığına karşı aşı yapıldığını yönündeki beyanına kararın derece mahkemelerince hepatit C aşısı olan kişilerin bu hastalığı bulağına tırmalarının mümkün olup olmadığı gibi aynı enjektörün birden fazla kişiye kullanılması halinde bu uygulamanın hizmet kusuruna neden olup olmayacağı konusunda da bir ara tırma yapılmadığı görülmüştür. Bağda deyişle maddi olayın açıklığa kavuşturulması için gereken düzeyde bir inceleme yapılmamıştır.

16. Sonuç olarak bavyurucunun vücut bütünlüğüne yönelik tıbbi müdahale sonrasında hepatit C hastası olduğu iddiası yönünden mahkeme kararlarında konuyla ilgili ve

yeterli bir gerekçe ortaya konulmadı ı anla ılmaktadır. Üstelik ba vurucunun belirtilen iddia ve ikâyetleri, yargılamanın sonucuna do rudan etki edebilecek mahiyettedir. Dolayısıyla yargısal makamlarca bu de erlendirmelerin yapılmaması nedeniyle maddi ve manevi varlı ın korunması ve geli tirilmesi hakkı bakımından kamu makamlarının pozitif yükümlülüklerini yerine getirmedikleri kanaatine varılmı tır.

17. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan maddi ve manevi varlı ın korunması ve geli tirilmesi hakkının ihlal edildi ine karar verilmesi gerekir.

B. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildi ine İli kin İddia

18. Ba vurucu, tıbbi ihmal iddiası kapsamındaki yargılamaların uzun sürmesi nedeniyle makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildi ini ileri sürmü tür.

19. Anayasa Mahkemesi, olay ve olguları somut ba vuru ile benzer nitelikte olan *Veysi Ado* ([GK] B. No: 2022/100837, 27/4/2023) kararında uygulanacak anayasal ilkeleri belirlemi tir. Bu çerçevede Anayasa Mahkemesi 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa nsan Hakları Mahkemesine Yapılmı Bazı Ba vuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'un geçici 2. maddesinde 28/3/2023 tarihli ve 7445 sayılı Kanun'un 40. maddesi ile yapılan de i ikli e göre 9/3/2023 tarihi (bu tarih dâhil) itibarıyla derdest olan, yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadı ı iddialarıyla yapılan ba vurulara ili kin olarak Tazminat Komisyonuna ba vuru yolu tüketilmeden yapılan ba vurunun incelenmesinin bireysel ba vurunun ikincil niteli i ile ba da mayaca ı neticesine varmı tır. Somut ba vuruda, anılan kararda açıklanan ilkelere ve ula ılan sonuçtan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

20. Açıklanan gerekçelerle ba vurunun bu kısmının di er kabul edilebilirlik ko ulları yönünden incelenmeksizin *ba vuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez oldu una karar verilmesi gerekir.

III. G DER M

21. Ba vurucu, ihlalin tespit edilmesi ve 200.000 TL manevi tazminata hükmedilmesi talebinde bulunmu tur.

22. Ba vuruda tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildi i yargı mercilerince yapılması gereken i , yeniden yargılama i lemlerini ba latmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ula tıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir (30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kurulu u ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasında düzenlenen bireysel ba vuruya özgü yeniden yargılama kurumunun özelliklerine ili kin kapsamlı açıklamalar için bkz. *Mehmet Do an* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aligül Alkaya ve di erleri (2)*, B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berbero lu (3)* [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

23. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılamanın yeterli bir giderim sa layaca ı anla ıldı ndan tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekti i sonucuna ula ılmı tır.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Maddi ve manevi varlı ın korunması ve geli tirilmesi hakkının ihlal edildi ine ili kin iddianın KABUL ED LEB L R OLDU UNA,

2. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildi ine ili kin iddianın *ba vuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL ED LEMEZ OLDU UNA,

B. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan maddi ve manevi varlı ın korunması ve geli tirilmesi hakkının HLAL ED LD NE,

C. Kararın bir örne inin maddi ve manevi varlı ın korunması ve geli tirilmesi hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Bursa 1. dare Mahkemesine (E.2012/714, K.2014/250) GÖNDER LMES NE,

D. Ba vurucunun tazminat talebinin REDD NE,

E. 446,90 TL harç ve 9.900 TL vekâlet ücretinden olu an toplam 10.346,90 TL yargılama giderinin ba vurucuya ÖDENMES NE,

F. Ödemenin kararın tebli ini takiben ba vurucunun Hazine ve Maliye Bakanlı ına ba vuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdi i tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FA Z UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örne inin bilgi için Danı tay Onuncu Dairesi (E.2019/6084, K.2019/8248) ile Adalet Bakanlı ına GÖNDER LMES NE 21/6/2023 tarihinde OYB RL YLE karar verildi.

Ba kan
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf evki HAKYEMEZ

Üye
Selahaddin MENTE

Üye
rfan F DAN